

TĖVIŠKĖS

ALDAI

Nr 29 (2008) 1996 m. liepos mėn. 30 d

Eina 41-mus metus.

Melbourne

72-oji Popiežiaus apaštalinė kelionė - Berlyno olimpinis Stadionas ir Brandenburgio vartai

72-oji Popiežiaus Jono Pauliaus II-ojo apaštalinė kelionė į užsienį, kurios metu, Sv.Tėvas trečią kartą lankėsi Vokietijoje, susilaukė plačiausio atgarsio. Komentaruose ryškiausiai pabėrjami du dalykai: dviejų kunigų - nacių aukų - Benhardo Lichtenbergo ir Konrado Leisnerio beatifikacija bei Popiežiaus atsisveikinimo kalba, pasakyta prie garsiųjų Berlyno Brandenburgio vartų.

Beatifikacijos Mišios, aukotos Berlyno olimpiniam stadione, tarsi nuteisino patį stadioną. Grandioziškas stadionas buvo pastatytas paties Hitlerio įsakymu. Jame vyko 1936 metų olimpinės žaidynės, kurios buvo tarsi pasityčiojimas iš skaidrios sportinių varžybų dvasios. Nes juk ne sportas ir ne jaunatviškas veržlumas dominavo Berlyno olimpiadoje, bet nacių propaganda. Spauda primena vieną labai iškalbų 1936 metų olimpiados įvyki. Įteikdamas laimėtojams medalius, Hitleris atsisakė paspausti ranką vienam amerikiečių bėgikui, dėl to, kad jis buvo juodaodis.

Tą nacių propagandos sudergtą Berlyno olimpiadą, priminė ir Sv.Tėvas savo homilijoje pasakytoje per sekmadienio beatifikacijos Mišias. Šiame stadione, - sakė Popiežius, -prieš 60 metų vyko Berlyno olimpinės

žaidynės, kuriomis nacių režimas norėjo parodyti pasauliui savo ideologijos triumfą. Šioje vietoje buvo išniekintas jaunimo idealizmas, čia buvo skatinamas blogis ir neapykanta. Šiandien, - sakė Popiežius, -šiam stadione švenčiame dviejų teisuolių triumfą. Tai iš tikrųjų pergalės ir teisingumo valanda.

Tai gi Popiežiaus aukotomis Mišiomis ir beatifikacija buvo tarsi nuplauta Berlyno stadiono ir kartu visos vokiečių tautos dėmė. Skelbdamas palaimintaisiais du vokiečius, nepasidavusius nacizmo propagandai, Sv.Tėvas kartu labai primygtinai pabrėžė, kad anais sunkiais ir tamsiais metais ne visi vokiečiai buvo naciai, kad ir šiandien, vertinat dvidešimtojo amžiaus Europos ir pasaulio istoriją, reikia matyti ir tuos narsuosius teisuolius, kurie gyvybės kaina gynė ir žmoniškumą ir savo tautos garbę.

Kitas labai svarbus šios Popiežiaus kelionės momentas buvo atsisveikinimo ceremonija, įvykusi

ne aerouoste, bet prie Berlyno Brandenburgio vartų, kurie dar prieš keletą metų užmūryti simbolizavo Europos ir pasaulio padalinimą o dabar, nugriovus mūrą, yra besivienijančios Europos ir pasaulio simbolis.

Nėra pasaulyje didesnio vienybės simbolio už šiuos vartus, - pasakė Popiežius ir pažymėjo, kad ir šiuos vartus ištikio panašus likimas kaip Berlyno olimpinį stadioną. Per pastaruosius dešimtmečius, dvi diktatūros buvo palenkusios Brandenburgio vartus savo tikslams. Nacių režimas prie šių vartų rengė paradus ir demonstravo savo jėgą. Komunistų tironai juos užmūryjo. Po neteisybės ir padalinimo dešimtmečių, Berlyno Brandenburgio vartai galiausiai tapo vienybės simboliu. Besikeičiant laikams, pro šiuos vartus pasruvo žmonių minios, kupinos laisvės ir vienybės troškimo. Vartai, laisvės trokstančių žmonių dėka, tarsi patyrė metamorfozę: iš propagandos įrankio, virto vienybės simboliu.

Sv. Tėvo kalba, pasakyta Berlyne prie Brandenburgio vartų, turi daug bendro, su kalba, kurią Jonas Paulius II sakė pradėdamas savo Sv. Petro tarnystę 1978 metų spalio mėnesį. Savo pontifikato inauguracijos kalboje, Popiežius ragino: „atidarykite, plačiai atverkite duris Kristui“. Gi Berlyne sakė: „Berlyniečių ir visų vokiečių - prašau: šie Brandenburgio vartai visados tebūna plačiai atverti visiems žmonėms. Visa Europa pro juos tealsuoja laisvės, vienybės atsakomybės ir brolybės oru. Savo atsisveikinimo kalbą, pasakytą prie Berlyno Brandenburgio vartų, Sv. Tėvas baigė žodžiais:

„Žmogus yra pašauktas būti laisvas. Visiems, kas mane girdi, šiandien skelbiu ir kartoju: laisvės pilnatvė turi vardą - jos vardas - Jėzaus Kristus“.

Dar vienas svarbus šios Popiežiaus kelionės į Vokietiją elementas buvo ekumenizmas. Paderborne, antrąją kelionės dieną Sv. Tėvas susitiko su Vokietijos protestantų Bažnyčių atstovais ir drauge su jais meldėsi Paderborno katedroje. Vokietija yra Liuterio žemė. Vokietijoje prasidėjo reforma, kuri ir dėl Liuterio šalininkų radikalumo, ir dėl katalikų kartais nepasvertos reakcijos, virto iki šiandien kraujuojančios krikščionių susiskaldymo žaizdos priežastimi. Tačiau reformacijos židinyje, Vokietijoje, šiandien vyksta intensyviausias ekumeninis dialogas. Tai ir pabrėžė Popiežius, pripažindamas vokiečių teologų indėlį į krikščionių vienybės atkūrimo vyksmą.

Lietuvių Radijo Tarnyba Vatikane

programų. Detali pasirengimo jubiliejui programa, prisilaikant bendrų nuostatų - vietinės Bažnyčios kompetencija. Baigdamas pašnekesį centrinio 2000-ųjų jubiliejinių metų Komiteto generalinis sekretorius arkivyskupas Sergio Sebastiani sakė, jog yra giliai įsitikinęs, kad Dievo Tauta jaučia būtinybę suteikti naują gyvybę ir naują polėkį krikščioniškam gyvenimui. Dievo Tauta gyvena troškimais ir viltimis, kuriuos pažadino Vatikano II Susirinkimas, pradėję didįjį atsinaujinimo pavasarį Bažnyčioje. O tai ir yra jubiliejinių metų iniciatyvų ir renginių sėkmės laidas. **Lietuvių Radijo Tarnyba Vatikane**

Dievo Tauta gyvena troškimais ir viltimi

Pasirengimas artėjančiam 2000-ųjų metų jubiliejui užima vis svarbesnę vietą Bažnyčios kasdieniame gyvenime, - sakė arkivyskupas Sergio Sebastiani, centrinio 2000-ųjų jubiliejinių metų Komiteto generalinis sekretorius.

Jubiliejinius metus žydu tauta, pagal Senojo Testamento nuostatus, švėsdavo kas 50 metų. Tie metai buvo laikomi Dievo malonės ir gailėstingumo metais: būdavo dovanojamos skolos, grąžinama laisvė vergams ir pan. Pirmuosius krikščioniškus jubiliejinius šventuosius metus paskelbė popiežius Bonifacas VIII 1300-aisiais metais. Artėjantys jubiliejiniai 2000-ieji metai ypatingi ne tik kad įžengsime į trečiąjį krikščionybės tūkstantmetį, bet savo užmojais: jai ankstesnieji šventieji metai buvo paminimi daugiausiai katalikiškoje aplinkoje, tai artėjančiam jubiliejui popiežius Jonas Paulius II nori suteikti ne tik ekumeninį, bet ir tarpreliginį charakterį. apie tai buvo kalbama pirmojoje pašnekesio su arkivyskupu Sebastiani dalyje, o šiandien apsistosime ties uždaviniais ir problemomis, kurias

besirengdama jubiliejui turi spręsti Bažnyčia.

2000-ųjų metų jubiliejus, pagal popiežiaus Jono Pauliaus II mintį, pirmiausiai turi paskatinti Dievo tautą grįžti prie tikėjimo versmių, savo tikėjimą atnaujinti ir sustiprinti. Konkrečių sielovadinių gairių pasirengimui didžiajam jubiliejui nustatymu rūpinasi vyskupų konferencijos, vyskupai bei nacionaliniai pasirengimo 2000-ųjų metų jubiliejui komitetai. gi principinė nuostata, atsispindinti Šventojo Tėvo apaštaliniam laiške „Tertio Millennio Adveniente“, o taip pat pakartota susitikime su Centrinio 2000-ųjų metų jubiliejiaus Komiteto nariais, jubiliejus yra išimtinai dvasinės vertės įvykis, turintis didžiulę sielovadinę reikšmę ir pirmon vieton iškeliantis etines, dvasines bei humanistines vertybes. Žmogus turi atsinaujinti dvasioje - tai pagrindinė kryptis, kurią, pagal popiežiaus mintį, norima suteikti visiems jubiliejiaus renginiams. Jubiliejinais metais, išryškinant dvasinių vertybių prioritetą, Bažnyčia nori leisti suskambėti kilniausioms kiekvieno žmogaus dvasios stygomis.

Komitetas susidarė išsamų vaizdą apie pasirengimo jubiliejui darbus visame pasaulyje, tiesiog užčiuopė tų darbų pulsą. Tad pirmasis pasirengimo jubiliejui tarpsnis, kurio tikslas buvo išryškinti jubiliejiaus reikšmę ir siekius, beveik užbaigtas. Arkivyskupo Sebastiani vertinimu, pirmojo pasirengimo tarpsnio rezultatai netgi pranoko lūkesčius. Būdingiausias šio tarpsnio bruožas - sielovadoje dominavo katechetika. Dievo žodžio klausimas, tikėjimo pagrindų pakartojimas tai ir yra ką vadiname „grįžimu prie tikėjimo versmės“. Jau yra išleistas leidinys penkiomis kalbomis, skirtas sielovados darbininkams. Tai kristologinė katechezė, pirmiausiai pabrėžianti išikūnijimo paslaptį, kaip beribės Dievo meilės išraišką mums, žmonėms.

Birželio 3-4 d.d. vykusiam Komiteto posėdyje buvo dar kartą atžymėta, jog Centrinis Komitetas pirmiausiai turi būti pasiruošęs pagelbėti vietinėms Bažnyčioms ir nacionaliniams komitetams pasirengimo jubiliejui darbuose, tačiau nenori primesti išanksto nustatytų schemų ar veiklos

Vokietijos laikraščių pasisakymai

Sekmadienio dienraščiai Vokietijoje, didžiausią dėmesį skyrė popiežiaus vizitui; straipsniai apie popiežiaus kelionę yra objektyvūs, o komentarai - teigiami. Daugiausiai akcentuojamos dvi popiežiaus frazės: kad „ir Katalikų Bažnyčia padarė klaidų Reformacijos laikotarpyje“ bei „vengti perdėto kapitalizmo“. Du Berlyno dienraščiai „Der Tagesspiegel“ ir „Die Berliner Morgenpost“ savo komentaruose puikiai atspindi popiežiaus vizito į Vokietiją esmę. Antai „Der Tagesspiegel“ pirmajame puslapyje rašo: „Kritika, kurios susilaukia popiežius iš katalikų ir nekatalikų, viso labo yra Bažnyčios patiriamos krizės išraiška. Katalikų Bažnyčia po Vatikano II susirinkimo tam tikra prasme nutraukė ryšius su tradicija. Dialogas su moderniais mokslais šiek tiek apgriovė bažnytinės dogmatikos rūmą. Iš Bažnyčios atstovų dažnai per daug reikalaujama, ko pasekmėje bandoma sumažinti pasitikėjimą Bažnyčia, ypač svarbu išvelgti pozityviasias popiežiaus veiklos puses, į jo kritiką, nukreiptą prieš

neteisybes visame pasaulyje, į jo skeptišką nusistatymą vakarietiško gyvenimo būdo atžvilgiu. Reikia neapriboti horizonto vien tik vokiškais problemomis ir pripažinti tikros katalikybės vertę.“

Dienraštis „Der Tagesspiegel“ skiria visą puslapį Paderborno apaštalinės kelionės tarpiniui, pažymėdamas, jog Šventasis Tėvas labai drąsiai atsakė į kritiką celibato tema ir apie Kristaus sekėjus, nešančius kryžių, tuo būdu susilaukdamas audringų tikinčiųjų aplodismentų. Kituose straipsniuose Berlyno dienraštyje rašoma apie lenkus, atvyksiančius į Berlyną susitikti su popiežiumi bei trumpai išdėstyta žinomo protestantų pastoriaus Friedrich Schorlemmer kritika, jog popiežius ne vieką padarė krikščionių vienybės labui, o pasaulis tiesiog griūva dėl dvasios ir dvasingumo stygiaus.

Kitas Berlyno dienraštis „Die Berliner Morgenpost“ savo komentare apie apaštalinę popiežiaus kelionę į Vokietiją pažymi, jog Jonas Paulius II yra vienas iš nedaugelio pasaulinio

masto autoritetų. Apsilankymas prie Brandenburgo vartų yra taip pat jo pasisekimo popiežiškoje tarnystėje simbolis. Atviri Brandenburgo vartai popiežiui reiškia krikščioniškų Vakarų pergalę prieš komunizmo sistemą, paskelbimas palaimintaisiais dviejų kunigų, mirusių nacių konclageriuose, taip pat sako, jog Bažnyčia kovojo ne tik prieš komunizmą, bet ir su nacizmu. Tiesa, straipsnio autorius prideda, kad kova prieš Hitlerio režimą buvo daugiau pavienių krikščionių nuostata, o ne visos Bažnyčios, kaip institucijos pozicija. Kitame straipsnyje, kalbant apskritai apie Bažnyčios oponentus, pastebima, jog jie susiformavę materialistinėje visuomenėje, o ne vienam turtų perteklių trukdo pakelti žvilgsnį aukščiau, į Dievą.

Dienraštis „Die Welt“, apžvelgdamas popiežiaus kelionę į Vokietiją pažymi, jog visuomenė be krikščioniškų vertybių negali išlikti, o radikalus individualizmas grąšo sugriauti žmonių bendruomenę, kaip tokią.

Lietuvių Radijo Tarnyba Vatikane

Vatikano Radijo lietuviška laida

Birželio 8 dieną Vatikano Radijo lietuviškų laidų redakcija paminėjo 50 metų sukaktį nuo lietuviškų programų reguliarios transliacijos Vatikano Radijo bangomis. Ta proga kreipėmės į programų direktorių, prašydami parūpinti leidimą redakcijos darbuotojams ir bendradarbiams dalyvauti privačiose popiežiaus aukojamose mišiose. Pagaliau programų direktorius kun. Lombardi pranešė džiugią žinią: esame kviečiami į mišias, melstis kartu su šventuoju Tėvu Vatikano soduose, prie Lurdo grotos, po atviru dangum sekmadienio rytą. Kartu su daugiau kaip 400-ais maldininkų iš viso pasaulio, į popiežiaus mišias susirinko lietuviškosios programos darbuotojai ir bendradarbiai - Kun. Virginijus Veilentas, Jonas Malinauskas, Saulius Kubilius su šeima, Irena Vaišvilaitė ir Nijolė Tutkaitė; kartu su mumis mišiose dalyvavo Lietuvos ambasadorius prie Šventojo Sosto Kazys Lozoraitis, ilgus metus prieš paskyrimą ambasadorium, dirbęs Vatikano Radijui. Mišių pamoksle popiežius kalbėjo apie malonės dovanas - iš Dievo išeinančias ir pas jį sugrižtančias per Jėzų Kristų, Jo Vardo šlovei. Kiekvienas mokinys yra pašauktas būti Evangelijos apaštalu, per krikštą gautos malonės galia. Kristaus mirtis ant kryžiaus yra mūsų krikšto pamatas, - kalbėjo popiežius, o Jo prisikėlimas - yra mūsų atnaujinto gyvenimo pradžia, pagrįsto asmeniniu ryšiu su Juo, mūsų Atpirkėju. Tas ryšys suteikia kiekvienam tarpžmogiškam ryšiui naują prasmę ir jį atbaigia. Po mišių šventasis Tėvas kiekvieną pasveikino asmeniškai, o atsisveikindamas lietuviškai ištarė žodžius, kurių rodos, niekada nepamiršta: „ačiū, ir „Garbė Jėzui Kristui“.

Mes, dabartinai Vatikano Radijo lietuviškos redakcijos darbuotojai, su pagarba prisimename visus savo pirmtakus, dirbusius per tuos daugiau nei 50 gyvavimo metų. Vatikano radijo laida lietuvių kalba buvo berods vienuolika tarp dabartinių beveik 40 kalbinių programų. Laidas į Lietuvą pradėta transliuoti pačioje 1940 metų pabaigoje, bet po kelių mėnesių jos nutrūko; oficialiai - dėl bendradarbių stokos. Tačiau labiau tikėtina kita laidų nutraukimo priežastis: sovietų spaudimas. Vatikano radijas lietuvių kalba tylėjo iki karo pabaigos. Pokario metais, Romoje atsiradus gana dideliame iš Lietuvos pasitraukusių kunigų būriui, sumanyta atgaivinti Vatikano radio lietuvišką laidą. Transliacijos prasidėjo 1946 birželio 8 d. ir iki 1948 metų pradžios buvo rengiama po vieną laidą kas dvi savaitės. Vėliau pradėta transliuoti po dvi laidas, o netrukus ir po 4 laidas per savaitę.

Lietuvių Radijo Tarnyba Vatikane

Jūrų krovinių kompanijos „Klasco“ krantinėje prisišvartavusio laivo vadą Thomą R. Danielą sutiko Lietuvos karinių jūrų pajėgų štabo viršininkas Vytautas Urbas ir štabo karininkai. Po to JAV karo laivo „USS Samuel Eliot Morison“ vadas aplankė Klaipėdos apskrities, miesto ir įgulos vadovus, laive surengė oficialius pietus. „Lr.“

Nauji krikščionybės priešai

Kuriuose kraštuose geriausiai lankomos sekmadienių pamaldos katalikų šventovėse? Be abejonės, Amerikoje ir Kanadoje. Šiandien Europos katalikų šventovėse pasirodo daugiausia tik seneliai ir moterys su vaikais. Jaunimas dinga. Prabangus gyvenimas Vokietijoje, bet tūkstančiai vokiečių atsikako mokėti tikiybinius mokesčius.

Laikraščių skiltyse randame, kad neapykanta religijai, ypač katalikų ir apskritai krikščionių, neįprastu greičiu didėja Amerikoje.

Tai nereikia, kad katalikai nekenčia protestantų, o evangelikai - žydų. Tai naujoji kairė, susidedanti iš Hollywood, spaudos ir televizijos žurnalistų bei kai kurių politinių sluoksnių.

Prieš pat 1996 m. Velykas trys didieji Amerikos žurnalai, leidžiami tam tikros tautybės milionierių, savo viršelių antraštėse, kaip iš sunkių patrankų, atidarė ugnį prieš krikščionybės steigėją Kristų. „Pergalvoti prisikėlimą“, - šaukia „News-week“, „Jėzaus ieškojimas. Kas buvo jis?“ - „US News“.

Straipsniuose tvirtinama, kad tai „moksliniai“ svarstymai, bet visuose trijuose skambėjo abejingumas, ryšys su mitologija. Keista, šie žurnalai niekad neparašo, nei sakinio prieš Mozę ar pranašą Mahometą.

1996 m. kovo 28 d. liberalų „Los Angeles Times“ išspausdino karikatūrą, kurioje prezidentinis kandidatas Bob Dole pavaizduotas

Henrikas Kudreikis

nukryžiuotu juo Jėzumi su erškėčių vainiku ant galvos. Jame įrašas: „Christian Coalition“. Daug Amerikos krikščionių įteikė protestus.

Tas pats dienraštis nuo š.m. sausio 15 d. atsisakė spausdinti Johnys Hart krikščioniškų paveikslų seriją. Jis buvo parengęs specialią seriją didžiajam penktadieniui. Laikraščio redaktorius paaiškino, kad tai gali įžeisti kai kuriuos skaitytojus. Kad krikščionys sudaro amerikiečių daugumą, nesvarbu.

San Diego krikščionys Kristaus prisikėlimą Velykų rytą švęsdavo papėdėje „Soledad“, ant kurio pastatytas 43 pėdų aukščio kryžius. Šiais metais vietos ateistų organizacijai, miesto valdybos nutarimu, buvo leista pirma surengti krikščionių išjuokimo sueigą.

Amerikos žydų organizacija „Antidefamation League“ pradėjo akciją prieš politinius krikščionių veikėjus. Jie atvaizduoti kaip baisūs siaubūnai Žemės planetoje. Žurnalistės - abi žydės (Suzanne Fields ir Mona Charen) spaudoje pareiškė, kad šią organizaciją perėmė kairysis elementas.

Tuoju po Velykų Hollywood „Paramout“ studijos pradėjo rodyti filmą „Primal Fear“, kuriame rodomas išgalvotas Čikagos arkivyskupas, kuris gamindavęs pornografines vaizdajuostas apie

nepilnamečių nusikaltimus.

Visa Amerikos kairiųjų sluiksnių grupuotė puola ne tik politinius krikščionių veikėjus; užkliūva ir visi tikintieji. Jų kaltinimai krikščionims, ypač katalikams: krikščionys nenori atsisakyti atgyvenusių senovinių moralinių dėsnių, rodo viešai savo tikybės simbolius, nenori vienodai traktuoti modernių visuomenės įstatymų (čia turima galvoje homoseksualizmas), bando skverbtis į politinę areną.

„Creator“ žurnalistų lygos don Feder rašo: „Mes atsidūrėme religinio karo apkasų vidury, mus puola grupės žmonių, kurie tepripažįsta penkis žmogiškus pojūčius“.

Didieji Amerikos laikraščiai ir žurnalai atsisako spausdinti religines žinias, net ir komikai cenzūruojami, tačiau jie per visą Ameriką spausdina Gary Trudeau komikų seriją „Donesbury“, kuriame jis skleidžia visiškai melagingą tvirtinimą, jog Katalikų Bendrija praeityje remdavo ir tuokdavo homoseksualus. Spauda ir televizija perša: homoseksualizmas yra normalus dalykas, bet pagal Evangeliją (Lk 2,10) tai nuodėmė.

Per amžius su blogiu vedama kova - nuo to priklausys civilizacijos išlikimas.

„Tėviškes Ziburiai“

Į Klaipėdos uostą atplaukė JAV karo laivas

Į Klaipėdos jūrų uostą atplaukė Jungtinių Amerikos Valstijų karo laivas „USS Samuel Eliot Morison“.

Tai šiuolaikinėmis ginkluotės sistemomis aprūpinta 137 metrų ilgio, 17 metrų pločio, 4100 tonų vandens talpos fregata su dviem 40 tūkstančių arklio galių galingumo varikliais, galinčiais pasiekti apie 30 mazgų per valandą greitį. Fregatos įguloje - 15 karininkų, 12 liktinių ir 156 jūreiviai.

TEVIŠKĖS AIDAI

18 Henry St., Kensington, Vic. 3031. Tel. 9376 7355

Published by the Australian Lithuanian Catholic Federation

LEIDŽIA AUSTRALIJOS LIETUVIŲ KATALIKŲ FEDERACIJA

Redaktorius Edvardas Sidlauskas. Korespondencijas, straipsnius, skelbimus, prenumeratas siųsti viršuje nurodytu adresu. Prenumeratos kaina metams \$35. Kituose kraštuose \$40. Atskiras numeris \$1.00. Skelbimai už skilties vieną cm. - \$2.00. Nuolatiniais skelbėjams daroma nuolaida. Už skelbimų turinį neatsakoma. Redakcija straipsnius ir korespondencijas taisy savo nuožiūra.

JAV: ŠLUBUOJA UŽSIENIO POLITIKĄ

Prieš keleta metų Vašingtonas nutarė paskelbti karą Irakui. Pakvietė sąjungininkus ir prijaučiančius į bendrą žygį. Visi vienaip ar kitaip dalyvavo. Keičiasi laikai, keičiasi politika. Atrodo, kad JAV sąjungininkai jau nevisad pritaria Vašingtono politikai. Pirmiau ją analizuoja ir tik po to pasisako.

Kai amerikiečių atstovas Kantor baugino japonus sankcijom, jei jie neatidarys rinkų amerikiečių prekėm, pirmą kartą japonai išdrįso pasakyti, kad tokiu atveju Japonija atsakys tuo pat.

Neseniai prez. Clinton'as paskelbė, kad firmos, prekiaujančios su Kūba, bus baudžiamos ir net teisiamos JAV teisme. Europa vieningai atsakė, kad ji toliau palaikys įprastus ekonominius santykius su Kūba ir į bet kokias sankcijas atsakys sankcijomis amerikiečių firmom. Kiek ankščiau europiečiai davė žinoti, kad jie nedalyvautų sankcijose prieš Iraną ir Libiją. Laikai, kai Europa JAV pageidavimus kaip neaplenkiamus įsakymus, atrodo yra praėję. Panašiai atsitiko ir su Japonija.

Dar lieka Rusija, su kuria, valdant Jelcinui, dar galima susikalbėti, ypač kol duodamos Maskvai milijardinės paskolos be garantijų jas atgauti. Taigi Vašingtonas pasistengė, kad TVF prieš rinkimus Rusijoje jai duotų 13 mlrd. australiškų dolerių neva paskolą. Tai daug padėjo Jelcinui. Bet ir su doleriais Jelcinas vos ne vos laimėjo pirmąjį rundą. Kad laimėti galutinius rinkimus, Jelcinas buvo priverstas susidėti su gen. Lebed ir priimti jo reikalavimus. Po rinkimų Rusijos prezidentas pasirašė du dekretus, pagal kuriuos gen. Lebed galės vetuoti bet kokią kandidatą į aukštesnę vietą. Karo ministeriu paskirtas Lebed šalininkas. Kažin ar amerikiečiams labai patinka gen. Lebed įsitvirtinimas. JAV, ypač jos biznierių ir finansistai, nori, kad Rusijoje būtų demokratija ir laisvė daryti didelius biznius, kaip kad eksploatuoti turtingas naftos versmes Sibire.

Dėl to viceprezidentas Gore su didžiuliu būriu biznierių ir p.Kantor atskubėjo į Maskvą tuoj po rinkimų. Vašingtoniečiai kalbėjosi su Cernomyrdin'u (min.pirm.), nes Jelcinas sirguliuoja. Sutarta audiencija su Jelcinu buvo atšaukta likus vos pusei valandos laiko. Sekančią dieną prez. Jelcinas, amerikiečius priėmė privačioj ligoninėj. Pagal susitikime dalyvavusį žurnalistą L. McQuillan, Jelcino sveikata yra bloga. Jis nepanašus į tą vyrą, kurį žurnalistas matė balandžio mėn. Čia kyla klausimas, kas būtų su bizniais ir kitais susitarimais, jei Jelcinas dėl sveikatos ar mirties nustotų buvęs prezidentas? Kol kas nėra nerizikingų biznių su Rusija.

Prieš važiuodamas p. Gore sakė, kad Maskvoje tarsis dėl NATO praplėtimo į rytus. Iš

Rašo dr. Jonas Kunca

pokonferencinių pareiškimų atrodytų, kad šitas klausimas nebuvo diskutuotas. Tai galima laikyti politiniu nepasisekimu. Maskva priima paskolas ir be delegacijų važinėjimo į Kremlį. Po Jelcino ir dar prie jo, Rusijos politika greičiausiai sukietės dėl nacionalistiškai nusiteikusių generolų įtakos. Tada ir bizniai nebus taip pelningi.

Ketvirtas JAV politikos nepasisekimas yra surištas su Vid. Rytai, geriau sakant su pasikeitusia Izraelio laikysena. Nauja Likud partijos valdžia sako norinti taikos su arabais be grąžinimo užimtų teritorijų. Toliau ji grasina kolonizuoti palestiniečių žemes. Vašingtonas nuoširdžiai rėmė S.Peres pastangas padaryti taiką su arabais grąžinant užmintas žemes. Nemažoniai nustebo Izraelio globėja JAV, kai naujas Izraelio min.pirm. Netanyahu arogantiškai atsisakė apie tai tartis su atvykusiu Christopher ir kai pačiam prez. Clintonui griežtai išdėstė naują

„taikos“ politiką su arabais. Clintonui pritrūko drąsos įspėti savo svečią apie tokio žingsnio pavojingumą. Visas arabų pasaulis dar daugiau užpyko ant JAV. P.Arabijoje buvo susprogdinta amerikiečių karo bazės gyvenvietė. Patys P.Arabijos pareigūnai atsisako bendradarbiauti su JAV saugumo agentais. Bijodami naujų atentatų, amerikiečiai skubiai perkelia bazę į P.Arabijos tyrų pakraštį, kur kariam teks gyventi palapinėse. Pentagono vadovybė sako, kad bazę reikia iškelti tuoj pat, nedelsiant. Atrodo, kad patikimiausias sąjungininkas, P.Arabijos karalius, jau nebenori JAV globos.

Pora dienų prieš Atlantos olimpiadą ore sprogo amerikiečių keleivinis lėktuvas. Žuvo 230 keleivių ir visa įgula. Paprastai lėktuvai sprogs nukritę žemėn. Dėl to galvojama apie dar vieno atentato prieš amerikiečius galimybę.

Eilė nepasisekimų užsienio politikoj rodo, kad Vašingtonui atėjo laikas peržiūrėti savo vedamą ir ne visad objektyvią politiką.

Valstybė mažina savo dalį Klaipėdos „Naftos terminale“

Valstybė mažina savo dalį Klaipėdos bendrovėje „Naftos terminalas“ nuo 72 proc. iki 62,3 procento.

Taip nutarė Vyriausybė, leidusi Klaipėdos terminalui padidinti įstatinį kapitalą 25 milijonais litų - nuo 158 mln. iki 183 mln. litų. Akcijos bus parduodamos viešai.

Akcijų emisijos kaina bus nustatyta vėliau, remiantis ekspertų komisijos rekomendacijomis.

Šių metų balandį bendrovės valdyba nutarė sukaupti lėšų terminalo rekonstrukcijai, papildomai parduodant akcijas. Ankščiau planuota įmonę rekonstruoti iš jos šių metų pelno, kurio manyta gauti apie 41 mln. litų.

Tačiau 75 mln. litų „Klaipėdos terminalo“ lėšų liko įšaldyta Vakarų bei Lietuvos akciniame inovaciniame bankuose, ir dabar jos negali būti panaudotos rekonstrukcijos darbams.

Visas Klaipėdos naftos terminalo modernizavimas vertinamas 440 mln. litų, jį baigti planuojama kitais metais.

Naujasis terminalas galės ne tik eksportuoti, bet ir importuoti įvairius naftos produktus bei pačią naftą.

Nepriklausomi energetikos ekspertai bei naftos verslininkai neabejoja, kad jau netolimoje ateityje „Naftos terminalas“ gali tapti visiškai privačiu.

Pasaulinės energetikos tarybos Lietuvos nacionalinio komiteto pirmininkas ir bendrosios įmonės „Pemco kuras“ konsultantas Leonas Ašmantas teigė, kad realiai jau

dabar 58 proc. „Naftos terminalo“ kapitalo yra privačiose rankose.

Klaipėdos terminalas kartu su brolių Vytauto ir Algio Didžiulių bendrove „Lancaster Steel co. Inc.“ iš JAV yra įkūręs bendrąją įmonę „Klaipėdos nafta“, kuri rekonstruoja terminalą.

Bendrosios Rusijos, Liuksemburgo ir Lietuvos įmonės „LUKoil-Baltija“ generalinio direktoriaus pavaduotojas Bronislovas Vainora įsitikinęs, kad greitai „Naftos terminalas“ taps visiškai privati bendrovė.

Ir L.Ašmantas, ir B.Vainora įsitikinę, kad Klaipėdos naftos terminalas buvo sugalvotas tam, kad užkirstų kelią vietos naftos pramonei. Ir B.Vainora, ir L.Ašmantas pastaruoju metu visur agituoja už tai, kad Lietuvoje būtų įkurtas naftos koncernas, kuris visiškai priklausytų nuo Rusijos koncerno „LUKoil“.

L.Ašmantas BNS korespondentui teigė, kad jei būtų sužlugdytos bendrovės „Mažeikių nafta“ bei „Būtingės nafta“ ir naftos produktai įvežami iš Vakarų per Klaipėdos naftos terminalą, šalies vartotojai už toną naftos mokėtų 24 doleriais brangiau.

Prieš mėnesį Lietuvos Seimas leido Klaipėdos „Naftos terminalui“ 6 mėnesius nemokėti pelno mokesčio. „L.r.“

JAV nepaisys Rusijos veto dėl NATO plėtimo

Jungtinės Valstijos dar kartą pareiškė, kad jokia šalis neturi teisės užkirsti kelią NATO plėtimui.

Taip atsakoma į Rusijos prezidento Boriso Jelcino laišką prezidentui Bill Clintonui, kuriame pasisakoma prieš Baltijos šalių priėmimą į NATO.

B.Jelcinas laiške nurodęs, kad bet koks bandymas priimti Estiją, Latviją ir Lietuvą į NATO būtų laikomas iššūkiu Rusijos saugumui.

Toks Rusijos prezidento laiškas buvo pasiųstas po trijų Baltijos valstybių prezidentų vizito Vašingtone, pranešė „Amerikos balsas“.

Baltijos valstybių Prezidentai Lenartas Meri, Guntis Ulmanis ir Algirdas Brazauskas šio vizito metu darė rimtą spaudimą dėl savo šalių priėmimo į Aliansą.

Aukšto rango Jungtinių Valstijų pareigūnas patvirtino, kad NATO ketina priimti naujus narius.

Tačiau, pasak šio diplomato, dar nenumatyta, kokios šalys bus priimtos pirmosiomis. Manoma, kad sprendimas bus padarytas šių metų pabaigoje.

Vakarų diplomatai privačiuose pokalbiuose teigia, kad realiausias pirmosios kandidatės į NATO dabar yra Lenkija, Čekija, Vengrija ir Slovėnija. „L.r.“

Seimo nariams rūpi įvykiai Baltarusijoje

Grupė Lietuvos Seimo narių pareiškė susirūpinimą pastarųjų mėnesių įvykiais kaimyninėje Baltarusijoje.

31 Lietuvos parlamentaras pasirašė pareiškimą, adresuotą Baltarusijos Aukščiausiosios Tarybos pirmininui S.Sareckiu. Pareiškime pabrėžiama, kad Lietuva visuomet džiaugiasi Baltarusijos sėkme. „Tačiau šiomis dienomis visuomenės informavimo priemonės pateikia susirūpinimą keliančių žinių - kovo ir balandžio mėnesiais buvo suimta ir bausta per 200 demonstrantų“, - sakoma dokumente. Jame konstatuojama, kad politinė prievarta liudija apie vykdomosios valdžios nesuskalbėjimą su visuomene.

Ypač didelį nerimą Lietuvos Seimo nariams kelia Baltarusijos prezidento administracijos vadovo pavaduotojo V.Zametalino kreipimasis į S.Sareckį dėl deputato, buvusio Baltarusijos parlamento vadovo S.Suškevičiaus psichikos ištyrimo, argumentuojant prašymą jo „antiprezidentinėmis kalbomis Aukščiausiojoje Taryboje ir interviu užsienio šalių spaudai. Pareiškimo autoriai šį kreipimąsi pavadino „sovietizmo atgaivinimu“. „L.r.“

Airija: šeši šūviai į žinomą žurnalistę

Birželio 26 d. Dubline nužudyta viena žinomiausių Airijos žurnalistė Veronica Guerin.

33 metų Veronica Guerin žuvo Airijos sostinės Dublino priemiestyje. Du nežinomi vyriškiai paleido į žurnalistę šešis šūvius ir motociklu pabėgo iš įvykio vietos.

Dublino policija mano, jog žudikus pasamdė Airijos kriminalinio pasaulio bosai.

Veronica Guerin ne kartą tyrė organizuotą nusikalstamumą, dažniausiai su narkotikų prekyba susijusius nusikaltimus. Jai pavyko išaiškinti ne vieną nusikaltėlių grupuotę. Dėl to ji sulaukė tarptautinio pripažinimo. V. Guerin buvo pirmoji europietė, apdovanota tarptautine Spaudos laisvės premija. Šią premiją skiria JAV įsteigtas Žurnalistų globos komitetas. „L.r.“

„Tėviškės Aidai“ yra vienintelis Australijos lietuvių katalikų laikraštis. Visi juos remkime. Iš anksto prisiųskime prenumeratos mokesį, įrašykime „Tėviškės Aidus“ į savo Testamentą. Katalikiška spauda reikalinga visada!

Egzaminuotojų veikla sustabdyta pagrįstai

Dar praėjusių metų rugsėjo mėnesį Kalbos inspekcija patikrino, kaip Valstybinės kalbos mokėjimo kvalifikavimo komisijos Ignalinos regioninė pakomisė (buv. pirmininkas A. Grižadas, narės A. Gimbičienė ir E. Čekienė) organizuoja kitakalbių valstybinės kalbos mokėjimo egzaminus. Pasaiškėjo, kad nebuvo laikomasi Švietimo ir mokslo ministerijos patvirtintų egzaminų instrukcijų bei pažymėjimų išdavimo tvarkos. 1993-1995 metais ši komisija išegzaminavo apie 2 tūkstančius kitakalbių.

Ignalinos regioninės pakomisės nariai neatsižvelgė į tikrintojų pastabas, todėl Valstybinės kalbos mokėjimo kvalifikavimo komisija š.m. gegužės 2 d. jos veiklą sustabdė iki rugsėjo 1 d. Šį nutarimą Ignalinos rajono meras B. Ropė apskundė Lietuvos mokytojų

kvalifikacijos instituto direktoriui G. Rupdzinskiui. Skundą tikrinusi komisija nustatė, kad egzaminų komisijos veikla sustabdyta pagrįstai.

Iki 1995 m. lapkričio mėn. Ignalinos regioninė pakomisė egzaminavo ir Visagino miesto kitakalbius gyventojus.

Visagino miesto savivaldybės kalbos tvarkytojai A. Sieliūnienei patikrinus miesto ligoninę ir policijos komisariatą paaiškėjo, kad buvusi Ignalinos regioninė pakomisė pažymėjimus išdavė ir tiems asmenims, kurie valstybinės kalbos egzamino nelaikė. Pažymėjimuose nurodytos fiktyvios datos ir registracijos numeriai.

Tokie pažymėjimai turi būti anuliuoti, o juos išdavusių asmenų veikla atitinkamai įvertinta.

Kalbos inspekcijos inf. „L.r.“

Milijonai valstybės litų - privatiems tarpininkams

Kęstutis Gečas

Už tarpininkavimą perkant Lietuvai gamtines dujas iš Rusijos pelnosi privati Gargžduose įregistruota firma „Stela vitae“. Apytikriais apskaičiavimais, per šiuos metus už tarpininkavimą ji gaus apie 85 mln. litų. Tai per susitikimą su Seimo konservatorių frakcija pareiškė Valstybės saugumo departamento skyriaus viršininkas L. Petronis.

„Stela vitae“ pažadėjo Lietuvai šiais metais pateikti pusantro milijardo kubinių metrų gamtinių dujų. Valstybės saugumo departamentui (VSD) pateko pernai gruodžio mėnesio 18 dieną sudaryta sutartis tarp šios firmos ir Rusijos koncerno „Gazprom“. Susitarta, kad 1000 kubinių metrų gamtinių dujų „Stela vitae“ pirs už 72 JAV dolerius. Po 11 dienų atsiradusioje

sutartyje tarp šios firmos ir „Lietuvos dujų“ nurodoma, kad dujas Lietuva pirs už 77,5 JAV dolerio.

Be to, sutartyje su „Lietuvos dujomis“ nurodoma, kad firmai „Stela vitae“ tam tikromis sąlygomis bus suteikta teisė iš gaunamo pelno investuoti į „Lietuvos dujų“ ūkį.

Yra neūkiškumo Ignalinos atominėje elektrinėje - iššvaistomi milijonai litų. Už pažeidimus buvo nuteistas elektrinės vyriausiasis buhalteris, bet paskui jis buvo pervestas dirbti cecho vyriausiuoju buhalteriu.

Departamento vadovo pavaduotojas A. Tekorius teigė, kad turima duomenų apie šalyje veikiančias kitų šalių žvalgybas. Jis nenurodė konkrečių valstybių, tik pareiškė kad jų užduotis - turėti įtakos šalies ekonomikai ir daryti ekonomines diversijas. „L.r.“

Konservatoriai egzaminavo (iš kairės) Valstybės saugumo departamento direktorių J. Jurgelį, jo pavaduotoją A. Tekorių, departamento skyriaus viršininką L. Petronį.

P. Lileikio nuotr.

Brastos Unijos 400-osios metinės

Iškilmingos Bažnytinės Lietuvos Brastos Unijos 400-ųjų metinių paminėjimas Romoje prasidėjo liepos 5 dieną spaudos konferencija. Liepos 5 d. vakare Romos ukrainiečių šventosios Sofijos katedroje įvyko pamaldos į Dievo Motiną. Pamaldoms vadovavo ukrainiečių vyskupas. Liepos 6 dieną Popiežius Jonas Paulius II vadovavo iškilmingiems

mišparams Šventojo Petro bazilikoje Vatikane, liepos 7 dieną toje pačioje bazilikoje aukojo iškilmingas rytų apeigos Mišias.

Brastos Unijos 400 metų sukakties šventimas, popiežiaus žodžiais tariant, iškelia nenumaldomą Bažnyčios troškimą būti ištikimai dvasiniam Kristaus Testamentui paskelbtam vakarienbutyje: „Tėve, tegu visi bus vienai“

(Nukelta į 8-tą psl.)

TRUMPAI

Demokratinė serbų partija galės dalyvauti visuotiniuose rinkimuose Bosnijoje rugsėjo 14 dieną. Tai patvirtino Saugumo ir Bendradarbiavimo Europoje Organizacija. Tai pasiekta dėka to, kad Bosnijos serbų lyderis atsisakė dalyvauti rinkimuose, visą valdžią ir įgaliojimus perduodamas ligšiolinei viceprezidentei Biljanai Plavsič. Kaip žinoma, Karadžičius, kaltinamas karo nusikaltimais buvusioje Jugoslavijoje, neturi teisės dalyvauti rinkimuose. Jungtinių Tautų Tarptautiniame tribunole vienas liudininkas viešai apkaltino Karadžič bendražygi generolą Ratko Mladič asmeniškai dalyvavus nužudant apie 2000 karo belaisvių. Manoma, jog artimiausiomis dienomis bus duotas tarptautinis įsakymas suimti Karadžič ir Mladič.

Pasaulio spaudos agentūros komentuojama Hercegovinos sostinėje Mostare įvykusių municipalinių rinkimų rezultatus. Juos laimėjo Bosnijos prezidento Izetbegovič vadovaujama Demokratinio veikimo partija, tačiau šios partijos persvara labai nedidelė. Miesto taryboje Izetbegovič šalininkai turės 19 vietų, o kitos aštuoniolika atiteko chorvatų nacionalistams iš demokratinio susivienijimo. Apžvalgininkai neabejoja, jog tokį jėgų pasiskirstymą didžia dalimi lėmė kitose Europos šalyse gyvenančių pabėgėlių balsai. Vieningai pažymimas aktyvus rinkėjų dalyvavimas: balsuoti atėjo apie 60% rinkimų teisę turinčių piliečių. Gerų vilčių ateičiai teikia ir ramiai praėjusi priešrinkiminė agitacija. Žinoma, tam nemaža įtakos turėjo ir NATO taikos palaikymo pajėgų patruliavimas gatvėse bei rinkiminių punktuose.

Politikos apžvalgininkai, komentuodami dabartinę situaciją Rusijoje, daugiausia dėmesio kreipia į naujai išrinkto prezidento sveikatos būklę. Jelcino pergalė antrajame rinkimų ture dideliu skirtumu buvo gana netikėta, tačiau reikia pripažinti, jog ryžtingi prezidento veiksmai, patraukiant į savo pusę generolą Lebed bei kitą pralaimėjusį kandidatą Javlinskij, davė jam pranašumą prieš Ziuiganovą, kuris visą laiką užsispyrusiai laikėsi savo „kietos linijos“, nebesiūlydamas nieko naujo. Kita vertus, pasigirsta balsų, jog kaip tik toks Jelcino aktyvumas pakenkė ir jo sveikatai. Užkulisiuose jau pradėdami svarstyti galimi scenarijai, pagal kuriuos vystytųsi įvykiai, Jelcinui mirus. Be abejo, ne paskutinį vaidmenį čia suvaidintų ir generolas Lebed, jau pareiškęs savo pretenzijas į viceprezidento postą, kuris po 1991 metų pučo buvo panaikintas. Kremliaus istorijoje valdžios perėmimas visuomet būdvo susijęs su intrigomis. Tad kol kas Rusijoje dar netenka laukti labai lengvų dienų.

Vatikano Spaudos salėje kardinolas Szoka pristatė žurnalistams patvirtintą ataskaitą.

Jau treči metai Sv. Sosto balansas yra teigiamas. 1995-aisiais metais pajamos daugiau negu

pusantro milijono dolerių viršijo išlaidas. Viso, per praėjusius metus pajamų Sv. Sostas gavo 194 milijonus 130 tūkstančių 824 dolerius. Per tą patį laiką išleista 192 milijonai 463 tūkstančiai 22 doleriai.

Supažindinęs su ataskaita, kardinolas Edmund Szoka prie Sv. Sosto akredituotus žurnalistus taip pat painformavo, kad 1995 metų pabaigoje įvairiose Sv. Sosto žinybose dirbo 2450 žmonių, kurių daugiau negu pusė - 1339 - buvo įdarbinti pačioje Vatikano miesto valstybėje.

Buvo atliktas Vatikano banko patikrinimas. Peržiūrėjus paskutiniųjų trijų metų banko veiklos dokumentus, nerasta jokių pažeidimų.

Paskelbtas Azijos vyskupų konferencijų federacijos teologijos komisijos dokumentas „Darna krikščioniškuoju ir azijietiškuoju pažiūriu“, kur kviečiama iš naujo surasti solidarumo, tolerancijos ir šeimos vertybes, glūdinčias krikščioniškame pavelde bei geriausiose azijietiškos religinės tradicijose. Darnioje visuomenėje turi gyventi harmonijoje visi jos nariai, gi šiandieninėje Azijoje stebimas atvirkščias procesas: visuomenės tiesiog yra, o įvairių jų sluoksnių santykiuose vis daugiau netvarkos ir sumaišties. Šių reiškinį akivaizdoje visuomenei daug gali padėti teologija.

Vatikano Spaudos salė pranešė, kad šių metų pabaigoje - gruodžio 3-5 dienomis su oficialiu vizitu Sv. Tėvą aplankys Didžiosios Britanijos anglikonų Bažnyčios vadovas, Canterburio arkivyskupas George Carey. Drauge su arkivyskupu į Romą atvyks jo žmona Eileen Carey ir kelių asmenų anglikonų Bažnyčios delegacija.

„Baltijos dienų“ savaitė

Paryžiuje, UNESCO būstinėje, baigiasi meno šventė „Baltų dienos“, skirta Lietuvai, Latvijai ir Estijai. Per daugiau nei savaitę trukusį renginį Baltijos šalys turėjo progos parodyti savo kultūrą: muziką, tapybą, skulptūrą, fotografijas, kino filmus ir liaudies meistrų dirbinius. Savo apimtimi ši savaitė buvo vienas didžiausių tris valstybes pristatančių kultūros renginių Paryžiuje, šalia prieš porą metų Prancūzijos kultūros ministerijos surengtų meno dienų ir gegužės mėnesį vykusio festivalio „Monmartras Europoje“

„Šios trys neseniai nepriklausomybę susigrąžinusios šalys mums dar kartą rodo drąsos ir išminties pavyzdį, pavyzdį, kaip remiantis vien moralinėmis vertybėmis per ištisą istorinį laikotarpį galima išsaugoti nacionalinę kultūrą, kuri, deja, praicityje buvo žeminama“, - taip renginio atidarymo proga Baltijos valstybes įvertino UNESCO generalinis direktorius F. Mayoras. Jo nuomone, „Baltijos dienų“ savaitė buvo puiki proga prancūzų ir tarptautinei publikai išgirsti Baltijos šalių balsą visame NESCO narių chore. „L.r.“

Lietuvos Valstybės Diena Adelaidėje

Tautinių šokių „Branda“ šokėjos

*Nuo Dauguvos plačių pakrančių,
Net iki Vyslos tolimos,
Pasklido aisčių gentys
Dievų žadėtame krašte...*

(Br. Zalyš)

S.m. liepos 7 dieną, šaltas ir darganotas rytas neatbaidė mūsų tautiečių gausiai rinktis ir atšvęsti Lietuvos Valstybės Dieną. Organizacijų vėliavos su palydom rinkosi į Liet. Kat. Centrą, kur Ramovėnai pakėlė vėliavas, o šiai dienai pritaikyta žodį tarė V.Baltutis.

Sv. Kazimiero bažnyčioje kun. J.Petraitis atnašavo mišias, o tautiniai rūbais pasipuošusi Adel. Valdybos pirm. J.Vaboliene skaitė lekciją. Auką, atnešė SA Garbės konsulas J.Jonavičius su savo žmona Birute. Daug gražių maldų ir žodžių buvo skiriama mūsų tėvynei. Nuotaka pakili, šventiška.

Minėjimas vyko Lietuvių Namuose 1.30 val. p.p., kur valdybos pirm. J.Vaboliene tarė gražų atidaromąjį žodį: „Nuo pat vaikystės mes buvome mokomi tėvynės meilės. Ji buvo diegiama mums mokyklos suole, Nenuostabu todėl, kad nėra vienos dienos mūsų gyvenime, kad mūsų mintys nenuklystų, bent trumpam, į tuos laikus, kai gyvenome gimtojoje žemėje - Lietuvoje. Kiek daug širdžiai mielų momentų...“ Savo žodį baigė Br.Zalio eilėrašcio „Senovės lietuvių gentys“ ištrauka.

Paskaitai buvo pakviestas Alfredas Vitkūnas, kuris gana kruopščiai nagrinėjo aisčių gentis, sudarydamas gerą vaizdą, kokį didelį užsimojimą turėjo ir įgyvendino karalius Mindaugas, suvienydamas visas buvusias gentis į vieną galingą valstybę.

Sekė meninė dalis ir, scenai atsiskleidus, žiūrovai nuostabiai buvo pasveikinti šokių „Kepurnė“. Puikiai, sklandžiai ir grakščiai „Brandos“ šokėjos įrodė, jog esančios dar pačioje jaunystėje. Štai išeina ir naujai sukurta „Žilvino“ grupė. Aštuonios poros šauniai sušoko mums dar nematytą „Pliauškutį“, o publika palydėjo juos gausiais plojimais. Džiugu buvo matyti, kad dar gyvuojam, kad dar vis atsiranda gražaus jaunimo, kuris mums užtikrina tęstinumą.

Scenon įeina besišypsanti „Nemuno Dukros“ (B.Budrienė, A.Kaminskienė, J.Nekrošienė ir S.Pusdešrienė - jų vadovė) ir padainuoja šiai dienai labai tinkamą dainą „Einu per žemę“ (žodž. P.Gaulės, muz. Raudonikio). Antra daina „Oi motinėle“ (žodž. B.Bložės,

muz. Gorbulskio) išsivysto į melodeklamaciją, į kurią įsilieja nepastebimai įėjusi Vita Bardauskaitė, padeklamuodama R.Valiukevičiaus „Gimtinė“. Manau, kad daugeliui iš mūsų sukėlė gaudžių, pirmų dienų lankymosi Lietuvoje prisiminimų. Savo pasirodymą „Nemuno Dukros“ baigia daina „Gimtinės Aidai“ (žodž. P.Gaulės, muz. B.Gorbulskio) ir susilaukia gausių ir nuoširdžių plojimų. Joms akompanavo iš Lietuvos atvykusi mokytoja Remigija Kubaitienė.

Ir vėl matome šokantį jaunimą, „Žilvinas“ pašoko „Kalvelį“, o „Branda“ - linksma ir greitą polką. Jiems akordeonu šauniai grojo Remigija Kubaitienė, o

A. † A. Marcelė Matijošaitytė-Gavėnienė, gimusi 1907 m. gruodžio 2 d. po ilgos ligos, mirė liepos 1 d. Royal Igoninėje.

Liepos 5 d., penktadienį 7 val. vak. atvežtas Velionės karstas, įnešė artimųjų jaunimas - Gintaras ir Linas Kubiliai, Paulius Rupinskas ir parapijiečiai šv. Kazimiero bažnyčion, kur Liet.Kat.Moterų Dr-jos pirmininkė ir sekretorė su Dr-jos vėliava atlydėjo karstą, Ateitininkų vėliava jau laukė prie altoriaus. Klebonui pravedant, sukalbėta Rožinio dalis ir maldos. Paskutinę naktį šioje žemėje Mirusioji praleido savo kas sekmadienį lankytoje bažnytelėje.

Liepos 6 d. 10 val. laidotuvių šv.Mišios. Prie karsto garbės sargyboje budėjo Liet.Kat.Moterų Dr-jos narė F.Kazlauskienė ir S.Pusdešrienė tautiniuose rūbuose ir ateitininkai - P.Gasiūnas ir G.Kubilius. Švelniai giedojo Bažnytinis šv.Kazimiero choras, vad. N.Masiulytei-Stapleton savo Krikšto Motinėlei. Sv.Mišias aukojo kun.J.Petraitis, pasakė pamokslą ir įpynę savo paties sukurtą giesmę pagal B.Brazdžionio žodžius. Mišioms patarnavo J.Bardauskas, skaitymus atliko ir auką atnešė ateitininkės - Vita Bardauskaitė, S.Bardauskienė ir V.Rupinskienė. Altorius, ateitininkų rūpesčiu, S.Ciplienės buvo išpuoštas švelnių atspalvių gvazdikų žiedais.

L.K.M.Dr-jos pirmininkė S.Vasiliauskienė šiltai ir jautriai atsivieškino su miela nare, kuri 1962 ir 63-čiais metais Dr-jai pirmininkavo, 1970 m. sekretoriavo, daugelį metų lankė Igonius ir visais laikais rūpinosi Dr-ja ir ją rėmė. Ateitininkų vardu kalbėjo At-kų Federacijos įgaliotinė E.Varnienė,

visa publika palydėjo juos ritmiškais plojimais. Mūsų tautiniai šokiai, tai pažiba ir atgaiva mūsų išeivijos gyvenime. „Brandai“ vadovauja Laima Fuller ir Antanas Pocius, o „Žilvinui“ šokius paruošė Remigija Kubaitienė ir Elena Varnienė.

Kaip jau tradicijoje yra nusistovėta, choras visuomet užbaigia minėjimo eigą, tad ir šį kartą Vytauto Strauko vadovaujamas „Lituania“ choras padainavo keturias dainas: „Puikios rožės“ - harm. M.K. Klajūno, „Lopšinė“ - harm. A.Mikulskio, „Senas Diedas“ - D.Andriulio ir „Kur giria žaliuoja“ - muz. J.Gudavičiaus. Nors choras gerokai

sumažėjęs dėl daugelio atostogaujančių choristų, dainos plaukė sklandžiai ir darniai, apgaubdamos visus tėvynės ilgesio nuotaika, taip tinkama šios rūšies minėjimui. Tik „Senas Diedas“ ištraukė šypsena iš klausytojų veidų.

Visiems išėjus į Lietuvių Namų sodelį, Ramovėnų pravedimu buvo nuleistos vėliavos, sugiedota Tautos Himnas ir „Marija, Marija“.

Mūsų pagarba ir padėka Adel. Apylinkės valdybai niekad nepritrūkstančiai nei jėgų, nei ryžto, o ypač jos pirm. J.Vabolienei, kurios ryžtingi žodžiai gal ilgai liks atmintyje: „Semkimės stiprybės iš praeities ir tą stiprybę ir meilę Lietuvai, kaip palikimą perleiskime savo vaikams, savo ainiams...“

„Nemuno Dukros“ - iš kairės J. Nekrošienė, S.Pusdešrienė, B.Budrienė ir A.Kaminskienė. Akordeonu akompanuoja Remigija Kubaitienė.

ADELAIDĖ

Ir vėl mirtis ...

Marcelė Gavėnienė

ilgametei At-kų sekretorei, stovyklose buvusiai gailėstinga sesele. Įdedu jos kalbą...

„Gal per dažnai renkamės čia prie kurio nors tautiečio karsto. Gal dar dažniau pagalvojam, kad gyvenimas yra tikrai labai trumpas ir dažnai tik saulėleidėje stengiamės kaip nors jį įprasminti.“

O tačiau, kalbant apie velionę Marcelę Gavėnienę, tenka pastebėti, jog Jos visos gyvenimas buvo lyg ilga kelionė Amžinybėn.

Gimusi Kuodžių kaime, Sakių apskrityje turtingų ūkininkų Matijošaičių gausioje šeimoje, nuo pat mažens buvo pamaldi. Jau lankydamasi Sakių „Žiburio“

gimnaziją vadovavo jaunųjų ateitininkų būreliui, angelaičiams. Studijavo akušeriją, buvo „Gajos“ korporacijoje. Baigusi studijas dirbo, kaip akušerė Veiveriuose. Užėjus komunistams, Marcelė buvo suimta ir tardyta. Ją išgelbėti atėjo Stanislovas Andriušis, vėliau pats tapęs kankiniu, parašęs knygą - „18 parų po žemę“.

Tolesnės Jos kelionės panašios į mūsų visų, o atvykus į Australiją ištekojo už buvusio draugo Balio Gavėno. Čia Marceliukė iki pensijos amžiaus dirbo Queen Victoria Igoninėje savo srityje.

Adelaidėje gyvendama įsijungė į Ateitininkus ir Liet.Kat.Moterų Dr-ją ir taip pat buvo bažnytinio šv.Kazimiero choro Krikšto Motina.

Nors visuomet buvo silpnos sveikatos, bet, kaip organizacijos narė stipri ir ištvėringa. Beveik iki pat mirties buvo labai savystovė ir stengėsi pati viena tvarkytis. Daug draugų neieškojo, bendravo su keliomis artimomis šeimomis, kurios jai padėjo sunkiose dienose.

Adelaidės Ateitininkai skaudžiai išgyvena netekimą savo matrijarchės. Užjauname ir Katalikių Moterų Draugiją, likusius gimines Lietuvoje, Kanadoje ir Amerikoje.

Iš Gavėnų sodelio gražiausi žiedai puošė mūsų šv.Kazimiero bažnyčios altorių. Meldžiam, kad Marceliukė, sutikusi Balį amžinybės kelyje, puoš ir mūsų Viešpaties vynuogyną.“

Choro administratorius V.Opulskis tarė žodį brangiai choro Krikšto Motinai.

Išlydėta į Centennial Park kapines, palaidota savo vyro - Balio Gavėno kape.

(Nukelta į 7-tą psl.)

Melbourno Lietuvių Parapijos Choras

Australijos Lietuvių Metraštyje rašoma, kad Parapijos choro užuomazga įvyko 1961 m. gegužės paskutinįjį sekmadienį Parapijos Name, Kensingtone. Per visą mėnesį, šeštadienių vakarais, čia rinkdavosi daug balsingų vyrų ir moterų. Kun. Pr. Vaseris iškėlė mintį, kad tas gražus giedojimas nepasibaigtų gegužinėmis pamaldomis, bet persikeltų į bažnyčią, kur lietuviška giesmė keltų visų širdis arčiau Dievo.

Organizuoti ėmėsi energingas Juozas Skimbirauskas, kuris buvo išrinktas pirmuoju Choro Valdybos pirmininku. Valdybon įėjo Antanina Petraitienė, Vincas Zdanavičius. Chorui vadovauti buvo pakviestas, ką tik iš Anglijos atvykęs, Jonas Juška. Prasidėjo repeticijos. Pirmaisiais veiklos metais choras nuvažiavo į Geelongą ir giedojo per lietuviškas pamaldas.

1962 m. choras subūrė apie 60 choristų ir pasiruošė koncertui. Parapijos choras nuo įsisteigimo dienos kiekvieną sekmadienį giedojo Sv.Jono bažnyčioje East Melbourne per lietuviškas pamaldas. Bet choras nesitenkino vien lietuviškomis giesmėmis ir pasiruošė lietuviškai dainai. Koncertas įvyko Karmelitų salėje, Middle Park. Parapijos chorui talkininkavo Geelongo choras, tuo metu vadovaujant Romui Zenkevičiui.

Be lietuviškų giesmių choras išmoko Sv.Cecilijos Mišias lotyniškai. Tai buvo Parapijos choro pasididžiavimas.

Nuo 1964 m. pradžios J.Juška pasitraukė iš Parapijos choro. Choro vadovavimą perėmė Petras Morkūnas. Vargonais sutiko groti Danutė Jokubauskaitė. (Pamaldų metu J.Juška grodavo vargonais, o Petras Morkūnas diriguodavo).

Petrui Morkūnui vadovaujant, Parapijos choras plėtė savo giesmių repertuarą ir retkarčiais vykdavo lietuviškoms pamaldoms į kitas vietas. Choras giedojo Morwellyje, Moe, Geelonge, Morningtone. Choras yra giedojęs ir australų pamaldose: Dandenonge, Ringwoode, Moonee Ponds, Woodende. Australų pamaldose choras giedodavo lotyniškai, tik vieną kitą giesmę pagiedodavo lietuviškai.

Danutei Jokubauskaitei išvykus į užjūrius, vargonais grojo Rita Tamošiūnaitė. Danutei grįžus, tik retkarčiais Rita grodavo vargonais per lietuviškas pamaldas. Danutei Jokubauskaitei ištekėjus, vargonavimą perėmė Zita Prašmutaitė ir be pertraukos vargonavo, kol dirigentui Petrui Morkūnui pasitraukus iš dirigento pareigų, ji perėmė pilną dirigavimą. Dabar vėl dažnai matome Ritą Tamošiūnaitę-Mačiulaitienę prie didžiųjų vargonų vargonuojančia Svč.Marijos Jūrų Zvaigždės bažnyčioje.

Birželio mėn. 29 d. per Parapijos choro metinį pobūvį buvo atšvęstas dirigentės Zitos Prašmutaitės gimtadienis, sugiedota jai „Ilgiausių metų Jums valio“. Po to, už ilgą ir sąžiningą giedojimą ir nepailstantį darbą Parapijos chore, buvusį dirigentą, o dabar mielą choristą Petrą Morkūną ir dabartinį choro valdybos narį Vincą Lazauską pagerbdama choro valdyba suteikė jiems garbės choristo vardą.

Pavarčius Parapijos choro

Melbourno Lietuvių Parapijos choras pirmaisiais savo gyvavimo metais su dirigentu Jonu Juška, 1962 metais

Pirmoje eilėje iš k.: Jonikienė, Skimbirauskienė, Mackevičienė, Juškienė, Braniškienė, Petraitienė, Žiogienė, Savickienė, Naujokaitienė, dirig.J.Juška, Maršalkienė, Jankevičienė, Pranckūnienė, Marganavičienė, Prašmutienė, Petravičienė, Katinienė, Mačiulaitienė, Samsonienė, Tamulevičienė.

Antroje eilėje iš k.: Samsonas, Vingrys, Žiogas, Rubas, Paškevičius, Zdanis, Petruškevičius, Skimbirauskas, Mioldažys, Morkūnas.

Trečioje eilėje iš k.: Bužinskas, Barila, Virbyla, Mačiulaitis, Balsys, Babkaitis, Petravičius, Pikelis admin. Raudys, Vilitis, Bruožis, Tamulevičius. Nuotraukoje nėra choristų A.Bratiškos, Z.Jokubaičio ir G.Jokubaitienės.

valdybų praeityje įvykusių posėdžių protokolų knyga, krenta į akis 1962 m. liepos 8 d. šv.Jono parapijos mokyklos salėje įvykęs pirmasis naujosios Melbourne Lietuvių Parapijos Bažnytinio Choro administracijos posėdis, kurį pravedė vargonininkas J.Juška, bet posėdyje dalyvavo ir choro dirigentas P.Morkūnas. Pirmųjų metų Parapijos choro darbų nėra užregistruota.

Tai pirmas posėdžių protokolais užregistruotas II-ųjų metų Parapijos choro knygoje. Per šį posėdį administracija šitaip

pasiskirstė pareigomis: Administratorius - J.Skimbirauskas, admin. padėjėja - A.Petraitienė, kasininkas - J.Bruožis, sekretorius - B.Petravičius, rengimų vadovas - V.Zdanavičius, ruošos vedėja - E.Cižauskienė.

Paskutinis Parapijos choro valdybos posėdis įvyko 1983 m. 9-17 d. Valdyboje buvo trys nariai, visi dalyvavo - pirmininkas K.Mioldažys, pramogų vadovė M.Sodaitienė ir kasininkas V.Lazauskas.

Nepamirštami liekasi ir kiti asmenys, ilgus metus dirbę-giedoję

Parapijos chore. Štai Parapijos choro nuotraukoje matome veidus ir skaitome pavardes. Kai kurių iš jų jau nėra mūsų tarpe, bet kiti, dar ir šiandien renkasi repeticijoms ir gieda sekmadieniais. šv.Mišiose.

Mes vėlesniu laiku įstoję į Parapijos chorą, su pagarba lenkiame galvas prieš tuos, ilgus metus giesmei pasišventusius, dirigentus, vargonininkus ir choristus. Garbė Jiems!

Tikras esu, kad Parapijos choro valdyba nepamirš ir šių, ilgus metus giedojusių, choristų tinkamai pagerbti. E.S.

NEDINKIM, KAIP DŪMAS...

Algio Taškūno paskaita, skaityta Valstybės Dienos proga Lietuvių Namų salėje Melbourne, 1996 m. liepos 7 d.

Gerbiamas pone Pirmininke, brangūs svečiai, mielos tautietės ir tautiečiai, sveikinu Jus visus Tasmanijos Lietuvių Bendruomenės vardu, ir linkiu Jums viso geriausio

Lietuvių tauta nėra didelė. Ji niekada ir nebuvo didelė. Istorikai spėja, kad, karūnavus Mindaugą, (1253 metais), jo karalystėje gyveno apie 200.000 lietuvių ir 2 milijonai slavų („rūtėnų“). Todėl suprantama, kodėl lietuviai nepajėgė tų svetimtaučių sulietuvinti, ir kodėl lietuviai negalėjo stačiatikių atversti į pagonišką tikėjimą.

Net ir vėliau, iki devyniolikto šimtmečio galo, lietuvių niekada nebuvo daugiau, kaip du milijonai. Australas istorijos profesorius Barrie Rose užtat stebisi, kaip tokia palyginti maža lietuvių tauta išsilaikė per aštuonis šimtmečius, apsupta didžiulių ir galingų kaimynų; kaimynų, su kuriais nuolat reikėjo kovoti; ir kurių stipriai įtakai vis teko spirtis.

Dar nuostabiau, kad mūsų tauta išliko, nežiūrint mūsų valdovų šeimyninių intrygų bei peštynių. Štai, Mindaugą bandė jėga nuversti jo brolėnai Tautvilas su Erdvilu ir jų dėdė Vyckintas. Jiems talkininkavo jų giminaitis Danielius iš Voluinės. Vėliau Mindaugą nužudė (1263 m.) irgi savi žmonės

- Mindaugo seserėnas Treniota ir Nalšėnų kunigaikštis Daumantas.

Vytauto laikais jo pusbroliai Švitrigaila ir Kaributas neklausė Vytauto, saivaliavo ir pagaliau Vytautas turėjo juos išstremti pas jų tėvą Jogailą į Krokuvą.

Ir taip toliau iki šių laikų, kai mūsų partizanų vadus rusams išdavė tautietis (profesorius J.) Markulis (Erelis); o tautos didvyrio Adolfo Ramanausko paieškose ir išdavime Kaune dalyvavo tūlas Urbonas ir dar penki lietuviai, jau neskaitant kitų „pasižymėjusių pareigūnų“, kaip pavyzdžiui, NKVD-KGB papulkininkis Dušanskis, kuris 1989 metais emigravo į Izraelį. (Ramanauską suėmė 1956 m. spalio mėn.; sušaudė 1957 lapkričio 29 d.). - (Dundzila, Antanas, „Partizanų Vado Našlės Mirtis, „Tėviškės Aidai“, Nr. 22, 1996m. birželio 11d., 8psl.)

Taigi, nežiūrint visko, lietuvių tauta išliko. Bet kaip bus toliau? Laikai pasikeitė: šiandien kariaujama ne tik ginklais, bet ir žodžiais. Masinės susižinojimo priemonės - televizija, spauda ir radijas - valdo pasaulį. Šios masinės priemonės veikia viešąją nuomonę, ir ne visada teisinga linkme. Jų įtaka gali bet kurią tautą paruošti pergalei, arba pasmerkti mirčiai.

Tyla apie Lietuvą veikia

Lietuvos nenaudai. Tik pažvelkime: kiek kartų per pastaruosius šešis mėnesius Australijos TV ir laikraščiai minėjo Lietuvą ir lietuvius? Labai retai. Kiek žinau, tik dukart; ir abu kartus rašė, kad lietuviai muše ir šaudė žydus, ir tada pasislėpė Australijoje. Todėl nenuostabu, kad dauguma australų labai mažai žino, arba išvis nieko nežino, apie Lietuvą - nors mes šitame krašte pragyvenome jau beveik pusę šimtmečio. Dar blogiau: kai kurie australai turi susidarę klaidingą nuomonę apie mus, nors mums į akis to nepasako.

Nepamirškime, kad, nors mūsų atvyko tik dešimt tūkstančių, mes Australijai atnešėme labai daug gero. Mes buvome tarpe tų, kurie atstatė Australijos sukrypusius geležinkelius. Mes tiesėm vandentiekį į neapgyvendintus, sausros išdegtus plotus. Mes statėm milžiniškus tvenkinius ir hidro-elektrinės jėgaines. Mes kruvinomis rankomis kirtome cukraus nendres gyvačių apniktose plantacijose.

Mes sąžiningai atlikome dvejų metų sutartis tolimuose užkampiuose, kur joks žmogus - nei juodas, nei baltas - nenorėjo dirbti. Ir taip mes praturtinome Australiją: jai sukrovėme kapitalinį krautį, kurs (Nukelta į 8-tą psl.)

IS MŪSŲ PARAPIJŲ

Melbournas

Aleksandra Bieliauskienė, aprūpinta Ligonijų sakramentais mirė liepos 19 d. Giliame liūdesyje vyras ir artimieji.

Aleksą Baltutį laidojant, už jo vėlę šv. Mišioms aukojo: J. Mikštas, P. B. Cesonis, H. Barkienė, V. M. M. Dideliai, J. M. Venckai, A. J. Jankevičiai, Alg. Z. Barilai, D. Sparvelienė, R. D. Ragauskai, A. E. Tomkevičiai, St. E. Seduikiai, E. V. Čižauskai, J. Balčiūnas, A. Vyšniauskienė, J. J. Leniai, A. Ročius, E. Augaitis, G. Mikulčius, A. Raudys, V. A. Sakalauskai, G. Baltutis, S. A. Muceniekai, J. M. Vaitkus, Z. Augaitis, D. K. Lynikai, E. Šurna, A. Kalvaitis, P. Mažylis.

Už A. Grušauską aukojo E. Augaitis.

ADELAIDE

(Atkelta iš 5-to psl.)

Kun. J. Petraitis atliko laidojimo apeigas, karstą apkrito atsiveikinimo žemelė ir žiedai, sugiedojome „Viešpaties Angelą“ ir „Marija, Marija“.

Tesutinka Mirusiąją šv. Kazimiero bažnytinio choro Krikšto Motinėle Angelų chorai Viešpaties Amžinybėje. Amžiną atilsį suteik, Viešpatie, Marceli ir Baliui jau abiems esantiems Tavo glėbyje. Giliai užjaučiame A. † A. Marcelės gimines Lietuvoje, Kanadoje ir Amerikoje. Ypač Jos brolio dukrą Birutę ir sūnų Antaną su šeima, kuriuos buvo atsikvietusi iš Lietuvos ir sesers dukrą Gražiną iš Kanados, kurie buvo paguoda savo mielai Tetai, brangaus Vyro netekus. Išgyvename su Jumis.

S.P.

Atsiprašome tuos

„Tėviškės Aidų“ skaitytojus kurie negavo kelių paskutiniųjų „T.A.“ numerių. Keitėme adresų spausdinimo sistemą ir gavosi klaidų - netinkami dažai nesilaikė, gavosi neišskaitomi adresai. Pranešta spaustuvei ir sistema pataisyta.

„Tėviškės Aidų“ administratorius

Melbourno Parapijos choristai nenuobodžiauja

Rašo Marytė Sidlauskienė

Kaip ir praėjusiais, taip ir šiais metais, birželio 29-tą d. 5 val. p.p. į Melbourno Lietuvių Namus, savo tradiciniam pobūviui rinkosi Parapijos choro choristai bei svečiai, kurių prisirinko apie keturiasdešimtys. Bet, šį kartą buvo kitaip. Praeityje, parapijos choro

Pranešimas skautininkams

Sekantis Skautininkų posėdis su įžodžiu įvyks rugpjūčio mėn. 13 d. antradienį 7 val. vakare - Parapijos Nauose - Dalyvaukime uniformuoti B.P.

A. † A. Juozo Jurgelaičio atminimui,

Saulių Sąjungai Lietuvoje aukojo: T. Jurgelaitienė \$70, V. Stagys \$20, J. Lukaitis \$10, V. Lesniauskas \$10. Po \$5 aukojo S. Steponavičienė, O. J. Bratiškos, G. Mackevičienė, S. Sikorskis, V. Mačys, P. Poškus, P. Bimba. V. Vaitiekūnienė.

Didelis ačiū aukojusiems.

T. Jurgelaitienė

(Pinigai pasiūsti į Lietuvą per Melbourn DLK Vytenio Saulių Kuopos vadą V. Šukevičių)

Lietuvos Partizanų Globos Fondui aukojo: po

\$50 S. Katinas, Melburno Soc. Globos Dr-ja, M. Žiogienė; \$40 B. Mačytė-Ohlmann; \$30 P. Adomavičienė; \$20 V. Aglinskas.

Ačiū aukotojams.

LPKTS ats. V. L. Mačys

Medininkų Pilies Atstatymo Fondo

Vice-prezidentas architektas Albertas Kerelis, neseniai grįžęs iš Lietuvos, pranešė, kad pilies atstatymo darbai vyksta gerai. Kaip jis rašo „Medininkų pilis tikrai kyla į viršų. Dirba apie 20 darbininkų. Jau pasiekė 3 aukštą“.

Fondo valdyba planuoja paruošti ir vėliau rodyti istorines skaidres įrengtame pilies bokšte, įvairių renginių ir švenčių metu.

Kviečiame pavienius asmenis ir organizacijas aukoti garbingos pilies atstatymui. Pinigus galima įnešti tiesioginiai į M.P.A. Fondo Talkos sąskaitą Nr. 9174-01.

J. Zalkauskas,
M.P.A. Fondo Australijoje
Igaliotinis

„Kardas“

Istorinis tautinės minties žurnalas išeina kas trys mėnesiai, spausdinamas Vilniuje, vyriausias redaktorius Antanas Martinionis. Žurnalo „Kardas“ redakcijos adresas: Box 1847, 2043 Vilnius, 43, Lietuva - Lithuania.

Australijoje užsisakyti galima per V. Bosikis, 43 McCrae Road, Rosanna, VIC 3084.

A. † A. Aleksui Baltučiui

mirus, reiškiamo gilią užuojautą jo žmonai, sesutėms, broliams ir visai giminei.

R. Baikauskas
A. Balnionis
E. Bertašienė
G. ir R. Krepcik
D. ir K. Lynikai
R. ir V. Mulokai
E. ir K. Rubai
D. ir N. Ramanauskai
R. ir P. Steele
M. ir J. Vaitkai
B. ir R. Zvinakiai

DĖKOJAME

A. † A. Alekso Baltučio garbingam atminimui \$100 „Tėviškės Aidams“ paskyrė Danutė Baltutienė iš Los Angeles. Širdingas ačiū už dovaną.

„Tėviškės Aidų“ redakcija ir administracija

A. † A. Genovaitei Damasevičienei

mirus, nuoširdžią užuojautą reiškiamo vyrui Feliksui, dukroms Reginai ir Marytei bei jų šeimoms ir kartu liūdimė.

A.B. Budriai
A.U. Juciai
B. Morkūnienė
P.T. Gasiūnai

maloniai mus aptarnavo. Kun. dr. Pr. Daukniui palaiminus stalus ir sukalbėjus maldą pradėjome vakariene.

Prasidėjo sveikinimai bei kalbos. Parapijos choro valdybos pirmininkas pasveikino choristus, padėkojo choristams už tiek daug įdėto stropaus darbo praeituose metuose ir palinkėjo ateityje visiems geros sveikatos bei gero noro tęsti tą kilnų darbą toliau. O, taip pat pasveikino choro chorvedę Zitą Prašmutaitę jos gimimo dienos proga įteikdamas jai, choristų vardu dovaną.

Po to, sveikino chorą ir chorvedę įteikdami jai dovanėles šie asmenys: Kun. dr. Pr. Dauknys, Lietuvos Garbės konsulas Kęstutis Lynikas, Lietuvių Karių Veteranų Sąjungos, Ramovės ir Lietuvių Klubo pirmininkas Vladas Bosikis, Katalikų Moterų Draugijos pirmininkė Halina Statkuviene, „Dainos Sambūrio“ vadovė - dirigentė Birutė Prašmutaitė, buvęs Parapijos choro chorvedys Petras Morkūnas, Parapijos choro valdybos vicepirmininkas Vincas Lazauskas, „Dainos Sambūrio“ valdybos pirmininkė Dana Lynikienė ir Paulius Mičiulis.

Parapijos choro valdybos nutarimu - į Parapijos choro Garbės narius pakelti: Petras Morkūnas ir

Vincas Lazauskas, kurie gieda nuo pat pirmųjų choro įsikūrimo dienų!

Apsvaigę nuo sveikinimų ir linkėjimų, jautėmės tikrais didvyriais. Čia vėl kilnojome taures sveikindami vieni kitus, taip ir svaigo mūsų galvelės, vieniems nuo Brandy, kitiems nuo Whisky, o dar kitiems nuo balto ar raudono vynelio. Pavyzdžiui, man, galva apsisuko bežiūrint į kitus.

Štai pasigirdo šeiminių balsas kviečiantis prie kavutės ir pyragų, kurie buvo viens už kitą gražesni ir skanesni ir kuriuos iškepė mūsų gabios choristės bei choristas, ir tam vakarui padovanojo. Tai yra: J. Jankevičienė, B. Kymantienė, D. Lynikienė, J. Mičiulienė, M. Sodaiteienė ir J. Vaitkus, už tai joms ir jam valdyba ir choristai sako didelį AČIŪ!

Taip įsismagine, begurkšnodami kavutę ir linksmai bedainuodami nepadavome kaip atėjo vėlus vakaras ir laikas apleisti tą smagią kompaniją. Daugelis choristų, kurie dėl šiokių ar tokių priežasčių šiame pobūvyje nedalyvavote ir praradote smagų vakarą, tai prašau per daug, nesielvartauti, mes jūsų pasigedome ir už jus pasilinksminome! Tad likite sveiki ir iki pasimatymo sekančių metų pobūvyje.

Parapijos choro pobūvyje. Vidury dirigentė Zita Prašmutaitė su kun. dr. Pr. Daukniu ir buv. dirg. Petru Morkūnu.

Ar Seimas pasiduos Rusijos koncerno „LUKoil“ įtakai?

Zydrūnas Damauskas

Bendrosios Lietuvos, Rusijos ir Liuksemburgo įmonės „LUKoil Baltija“ siūlymas steigti nacionalinę Lietuvos naftos bendrovę pasiekė Seimą. Energetikos ministerijos parengtas ir Vyriausybės patvirtintas įstatymo projektas dėl Lietuvos akcinės bendrovės „Lietuvos nafta“ steigimo Seime bus svarstomas dar šioje sesijoje.

Steigti „Lietuvos nafta“ turėtų valstybinės „Lietuvos kuro“, „Mažeikių naftos“, Būtingės naftos“ ir „Naftotiekio“ bendrovės iš valstybei priklausančių akcijų. Visos bendrovės, išskyrus Biržų „Naftotiekį“, turi milijoninių skolų, o „Būtingės naftos“ pinigine pustuštė.

Didžiausias Rusijos bendrovės „LUKoil“ šalininkas Seime J. Veselka kartu su Konservatorių ir LDDP frakcijų nariais K. Dirgėla ir V. Šumakariu Ekonomikos komiteto darbo grupės vardu pasiūlė šių bendrovių sąrašą papildyti ir pelningai dirbančia Klaipėdos naftos produktų importo ir eksporto bendrove „Naftos

terminalas“, kuri kartu su užsienio bendrovėmis rekonstruoja Klaipėdos terminalą.

Pagrindinis pretendentas dalyvauti „Lietuvos naftos“ privatizavime yra Rusijos „LUKoil“. Jos dukterinė įmonė „LUKoil Baltija“ nenorėjo į „Lietuvos naftos“ sudėtį įtraukti skolose paskendusio „Lietuvos kuro“, tačiau Energetikos ministerija nutarė kitaip.

„Naftos terminalo“ vadovas M. Gusiatis kategoriskai nesutinka, kad įmonė taptų „Lietuvos naftos“ nare, nes siūlomi partneriai dirba nuostolingai arba neturi pinigų. „Naftos terminalas“ kartu su išeivijos lietuviais broliais Didžiuliais yra įkūrę bendrąją įmonę „Klaipėdos nafta“, kuri atlieka 440 mln. litų vertės naftos terminalo rekonstrukciją. „Klaipėdos nafta“ yra gavusi kreditų iš užsienio bankų. M. Gusiatis įsitikinęs, kad tokiems kėslams įgyvendinti reikia ir akcininkų pritarimo.

J. Veselkos parengtame įstatymo projekte yra aiškinamasis raštas, kuriame įdėti „Lietuvos kuro“, „Naftotiekio“, „Mažeikių

naftos“ ir „Būtingės naftos“ vadovų, aiškiai pasisakančių už „LUKoil“ invaziją, žodžiai. Rašte vėl kalba apie „Lietuvos naftos“ ūkiui iškilusį realų sunykimo pavojų su visomis socialinėmis pasekmėmis dėl Vakarų naftos bendrovių skverbimosi į Lietuvos rinką, žadama, kad steigiamą bendrovę valstybės biudžetą kasmet papildys milijardu litų.

Vyriausybė mano, kad, didinant „Lietuvos naftos“ įstatinį kapitalą papildomais įnašais, ne mažiau kaip 3 metus valstybei turi priklausyti 51 proc. bendrovės įstatinio kapitalo, vėliau - 34 proc. Investuotojams keliamos sąlygos: garantuoti naftos eksporto ir importo tranzitą per Būtingės terminalą, garantuoti naftos tiekiamą į „Mažeikių naftos“ gamyklą ir suteikti kreditus naftos įmonių veiklai plėsti bei rekonstrukcijoms vykdyti.

Buvęs LDDP frakcijos narys ekonomikos eksministras J. Veselka neslepia savo simpatijų bendrovei „LUKoil“. „Visai nesvarbu, už kieno pinigų bus pastatytas Būtingės terminalas. Dabar patys pinigų neturim, o bijom, kad ateis „LUKoil“ ir bus blogai“, - neseniai J. Veselka pareiškė Seime. „L.r.“

Blokados fondas: ar pradingo briliantai

Violeta Gaižauskaitė

Grupė Seimo narių kreipėsi į Seimo ekonominių nusikaltimų tyrimo komisiją, prašydami išsiaiškinti, ar teisėtai pradėta realizuoti Valstybinio visuomeninio blokados fondo vertybes. Pareiškime, kurį pasirašė 25 Seimo opozicijos atstovai, taip pat prašoma patikrinti, ar teisingai įvertinti blokados fonde buvę juvelyriniai gaminiai.

Seimo Biudžeto ir finansų komitetui pateikti duomenys, kad daugiau kaip 11 milijonų rublių kainavę auksiniai dirbiniai, nupirkti už žmonių paaukotus pinigus, įvertinti tik 1 milijonų 754 tūkstančiais 608 litais. Dirbinius su vertingais brangakmeniais, atitinkančius šiuolaikinio dizaino reikalavimus, komisija įkainojo po 26 litus už 1 gramą grynojo aukso svorio, o dirbinius su menkaverčiais sintetiniais priedais - po 22 litus už 1 gramą grynojo aukso svorio.

Su tokiu įkainojimu nesutiko fondo materialinių vertybių inventorizavimo ir įvertinimo komisijos narys, Seimo tautininkų frakcijos seniūnas Leonas Milčius. Be to, Seimo nariai pastebėjo, kad „nenurodyta, kur pateko dirbiniai su briliantais“.

Paprašytas pakomentuoti fonde esančių vertybių įkainojimą, Biudžeto ir finansų komiteto patarėjas Aleksandras Mikalauškas sakė, jog fondo inventorizavimo komisija nutarė fonde saugomus juvelyrinius dirbinius įvertinti didmeninėmis kainomis, nes kitaip esą būtų sunku juos parduoti, nes paklausa menka. Šioje komisijoje yra ir du profesionalūs juvelyrų - uždarajai akcinei bendrovei „Vilniaus kibirkštis“ priklausančios dirbtuvės „Juvelyrka“ vedėjas Balys Iliukevičius ir juvelyras Jaroslavas Janušauskas.

Pasienio policijai - 3 milijonai markių

Vidaus reikalų ministerijoje pasirašytas susitarimas su Vokietijos vidaus reikalų ministerijos atstovais dėl techninės pagalbos suteikimo Lietuvos pasienio policijai. Sutarties dokumentus pasirašė Lietuvos vidaus reikalų ministerijos sekretorius R. Pukanasis ir Vokietijos vidaus reikalų ministerijos ekspertų delegacijos vadovas R. Theiligas.

Siemet vokiečiai numatė skirti 3 milijonus markių. Sios lėšos bus panaudotos pasienio policijos techniniams įrenginiams įsigyti bei pasieniečiams mokyti.

Pasak Vokietijos vidaus reikalų ministerijos delegacijos vadovo R. Theiligo, jo šalis, teikdama materialinę pagalbą Lietuvos pasienio policijai, tikisi, kad bus lengviau kovoti su organizuotu nusikalstamumu ir kitais neigiamais reiškiniais. „L.r.“

Romos bažnyčiose koncertavo ukrainiečių bažnytiniai ir pasaulietiniai chorai. Liepos 7 d. vakare Pauliaus VI audiencijų salėje įvyko kamerinio orkestro „Lvovo virtuozi“ koncertas, pirmadienį, liepos 8 dieną, buvo atidaryta Ukrainos istorijos dokumentų paroda. LRTV

NEDINKIM, KAIP DŪMAS...

tebeneša ir amžinai neš palūkanas. O mūsų kelionė į šį kraštą Australijos valdžiai kainavo tik po dešimt svarų už žmogų... Tai: pigiau grybų.

Apšakaičius išsina beveik dukart pigiau... Nes tiek grybų, kiek sukūdes dypukas tada svėrė (112 svarų - 8 akmenis); būtų kainavę L19/2/3 (@3/4 lb.)

Nepamirškime, kad mes, lietuviai, nebuvome ekonominiai emigrantai, kurie siekia tik geresnio uždarbio. Mes - politiniai pabėgėliai, su kūrybiniu pajėgumu ir su kultūrinėmis aspiracijom. Mes, lietuviai, pasižymėjome ne vien kirviais ir kastuvais: mes praturtinome Australiją visokiais būdais.

Iš mūsų dešimties tūkstančių (10.000) lietuvių Australija gavo 137 menininkus (Kazokas, 1992). Mūsų dailininkai australams atskleidė lietuvišką kultūrą, jie praturtino Australijos kūrybines formas ir

(Atkelta iš 6-to psl.)

medžiagas. Jų darbai yra surinkti ir dokumentuoti Genovaitės Kazokienės memorialiniame darbe apie lietuvius menininkus. Labai gaila tačiau, kad mes, visa mūsų Bendruomenė Australijoje, ligšiol nepasirūpinome šį veikalą išspausdinti ir paleisti į platų pasaulį. Genovaitės darba labai aukštai įvertino žymiausi Australijos meno žinovai. Bet jei paliksime jos darbą gulėti stalčiuje, šis lietuvių darbų atspindys ir liudininkas pradings; pradings, tarsi dūmas blaškomas vėjo.

Mes, Australijos lietuviai, galime daug kuo didžiuliotis. Mes išleidome kuone daugiausiai vaikų į amatus ir į aukštuosius mokslus. Mes padarėme eilę svarbių išradimų (pav. naujoviški pabėgiai) ir atradimų (pav. Olego Truchano kelionės)... Didelė proporcija lietuvių priėmė Australijos

pilietybę. Eilė lietuvių buvo pagerbti Australijos ordenais ir medaliais: OBE, AM, OAM, ir t.t. Bene mažiausiai kriminalinių nusikaltėlių buvo lietuvių tarpe.

Lietuviai atstovavo Australijai olimpinuose žaidimuose: A. Ignatavičius, S. Darginavičius (1956 Melb.), E. Palubinkas (Muenchen, Montreal). Mūsiškiai pasižymėjo stalo tenise: Aldona Snarskytė (SA), Andrikomis (Tas.). Ir taip toliau.

Bet kiek australų žino apie mus? Kas žino, kad gyvenome čia ir tiek daug davėme šiam kraštui?.. Čia jau kalti mes patys. Buvome kuklūs ir nekėlėme savęs - nesididžiavome. Gi šiais laikais reikia garsintis, ir reikia išnaudoti visas progas, kad kiti apie mus teigiamai kalbėtų. Kaip australai sakytų: lietuviams reikia geresnio PR.

(Bus daugiau)

Filmas „Gelbėjo kitus - žuvo patys“ kurtas aštuonerius metus

Panevėžio savivaldybėje pristatytas filmas apie 1941-ųjų raudonojo teroro aukas - tris miesto ligoninės gydytojus ir medicinos seserį. Kūrybinė grupė filmą pavadino žodžiais, kurie išrašyti ant paminklo žuvusiesiems: „Gelbėjo kitus - žuvo patys“.

Birželio 26 d sukako 55 metai, kai Panevėžyje įvyko ši tragedija. Tuo metu netoliese vyko karo veiksmai, ir Panevėžio apskrities ligoninė buvo pilna sužeistų sovietinės armijos karių. Medicinos sesuo Zinaida Kanevičienė iš nuovargio ištarusi: „Greičiau koks galas būtų. Ar taip, ar taip“. Dėl šių žodžių buvo duota komanda ją suimti. Tačiau Z. Kanevičienė pasislėpė. Neradę jos, raudonieji

išsivarė tuo metu operavusius chirurgus - Stasį Mačiulį, Juozą Zemgulį ir Antaną Gudonį.

Vaizdą, kurį po žudynių pamatė žmonės NKVD rūsiuose, buvę sunku apsaityti: nukankintieji gulėjo kraujo klanuose, išplėtomis širdimis. Kartu nužudyta buvo ir Z. Kanevičienė, ir dar trys atsitiktinai į raudonųjų rankas pateikę panevėziečiai.

Filmo pristatyme dalyvavę autoriai Algirdas Pročkys, Andrius Kaušinis bei Jonas Čergelis sakė, kad filmas pradėtas kurti 1988 metais, kai dar buvo nemaža gyvų šio įvykio liudininkų. Dabar iš jų belikę tik trys.

Filme panaudoti dar niekur nerodyti laidotuvių kadrai iš

vokiečių filmo ir J. Paleckio lietuviškai sakoma kalba apie važiavimą į Maskvą „saulės parvežti“.

Pusės valandos filmas Panevėžio savivaldybei kainuos 14 tūkstančių litų, nors jo vertė, anot autorių, yra 5 kartus didesnė.

Ta pati autorių grupė sukūrė filmą panevėziečiams apie jų kraštietį, nepriklausomos Lietuvos užsienio reikalų ministrą Juozą Urbšį „Lik, kur esi“ bei reklaminių filmą apie Aukštaitijos sostinę

Limina Glodenienė - „L.r.“

Brastos Unijos ...

(Atkelta iš 4-to psl.)

Unijos jubiliejus paminėtas ne tik pamaldomis, bet ir kultūriniais renginiais - įvairiose